

Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuskysely 2024 Helsinki

Taloustutkimus Oy

Tutkimuksen toteutus

Kysely toteutettiin neljälle pääkaupunkiseudun kaupungille: Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa.

Vastaaminen oli mahdollista kahdeksalla kielellä: suomi, ruotsi, englanti, albania, arabia, somali, venäjä ja viro. Jokaiselle kielelle oli tehty omat saatekirjeet, jotka jaettiin linkin jakamisen yhteydessä.

Tiedonkeruu oli avoinna 23.10. – 17.11.2024 välisenä aikana. Tiedonkeruu oli poikki 26.-28.10. välisenä aikana. Tiedonkeruu avattiin uudelleen 28.10.2024.

Tutkimuslomakkeen täytti loppuun kaikkiaan 11429 vastaajaa. Lisäksi dataan otettiin mukaan sellaisia, jotka olivat vastanneet lomakkeen loppuun saakka, mutta unohtaneet kuittaa lomaketta vastatuksi. Näin ollen 11582 vastaajaa osallistui tutkimukseen.

Suurin osa vastauksista tuli suomenkielisen lomakkeen kautta. Tässä eri lomakekieliversioiden vastaajamäärät:

- Suomi 8851
- Englanti 1330
- Ruotsi 626
- Venäjä 333
- Muut 442

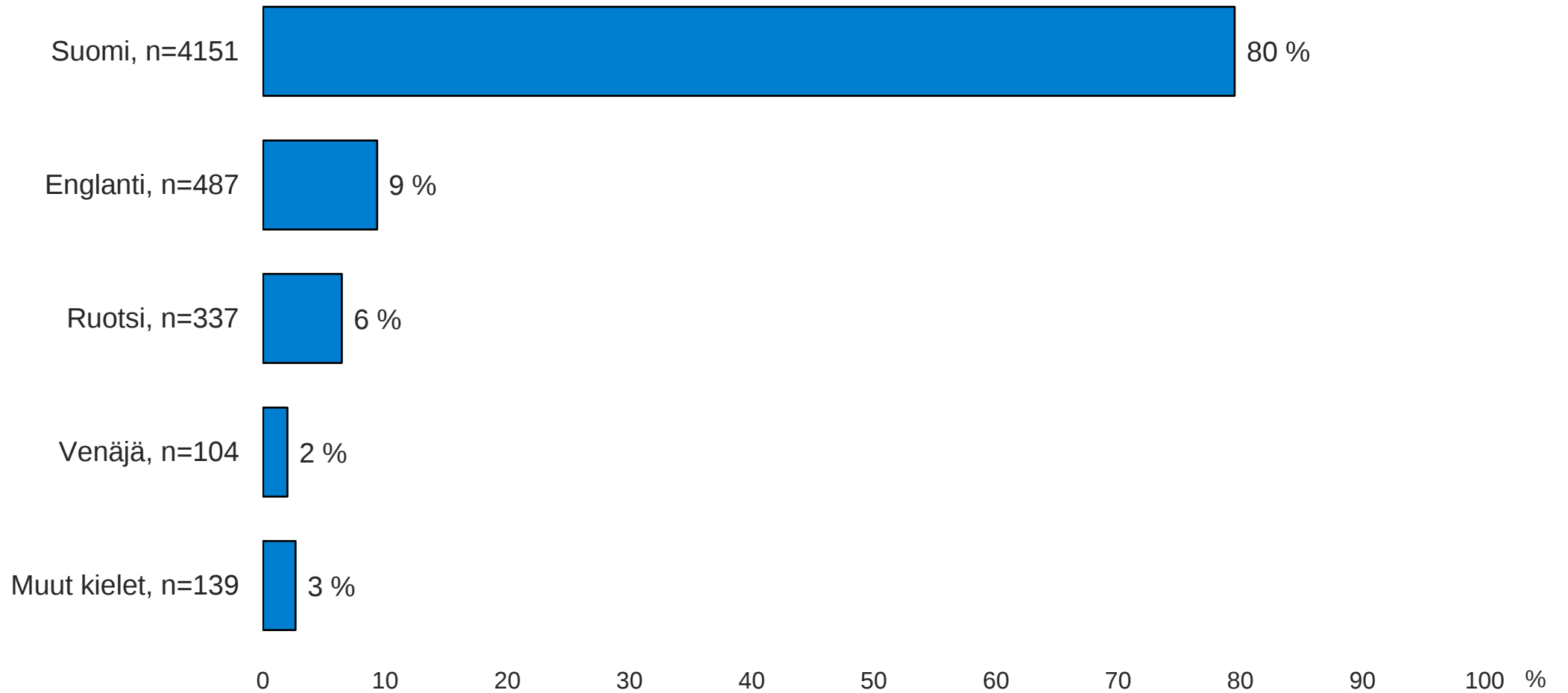
Kaupungeittain vastauksia tuli seuraavasti

	Vastaajia	Ilmoitettu lapsimäärä	Vastausaktiivisuus
• Helsinki	5218	30512	17 %
• Vantaa	3041	12440	24 %
• Espoo	3026	16737	18 %
• Kauniainen	297	648	46 %
• Yhteensä	11582	60337	19 %

Taloustutkimuksessa tutkimuksen yhteyshenkilöinä toimivat Timo Myllymäki ja Tuomo Turja, etunimi.sukunimi@taloustutkimus.fi.

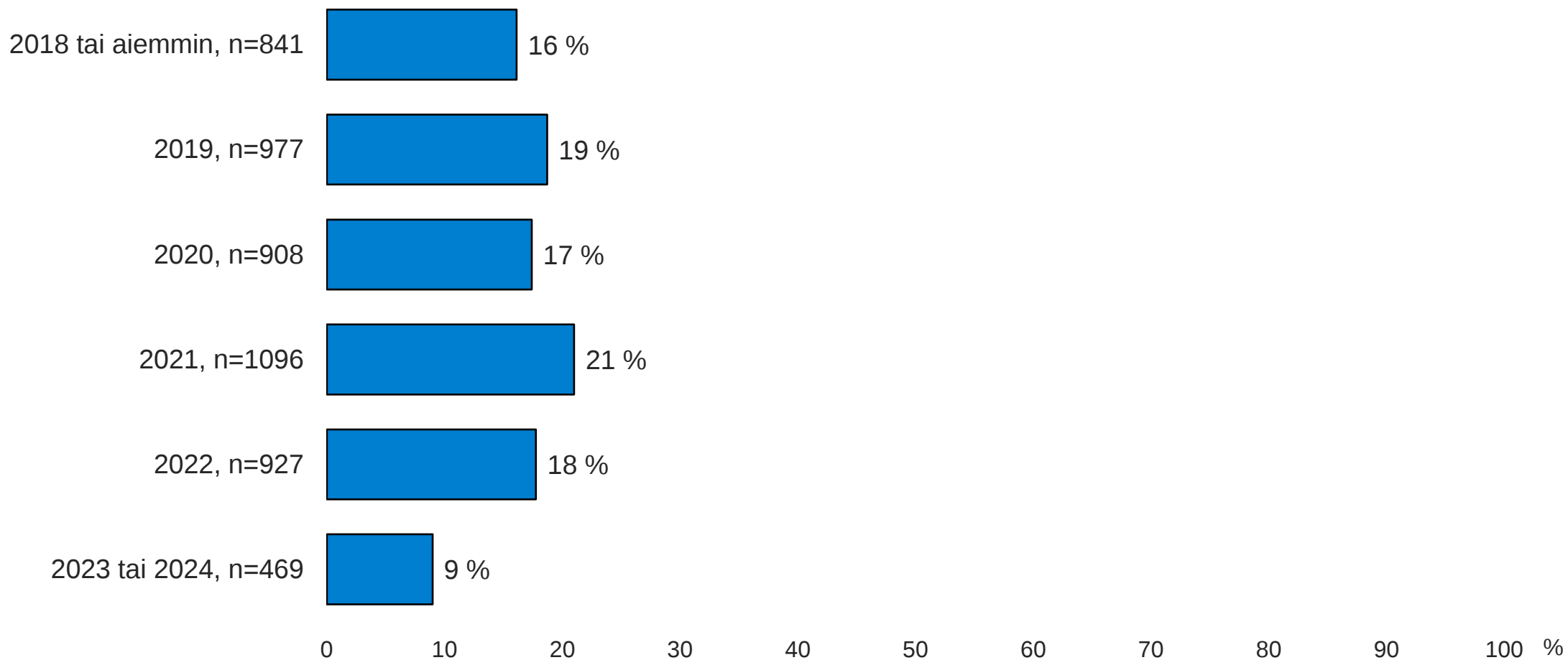
Taustatiedot

Kieli, jolla lomakkeelle vastattu

Kaikki vastaajat, n=5218

Lapsen syntymävuosi

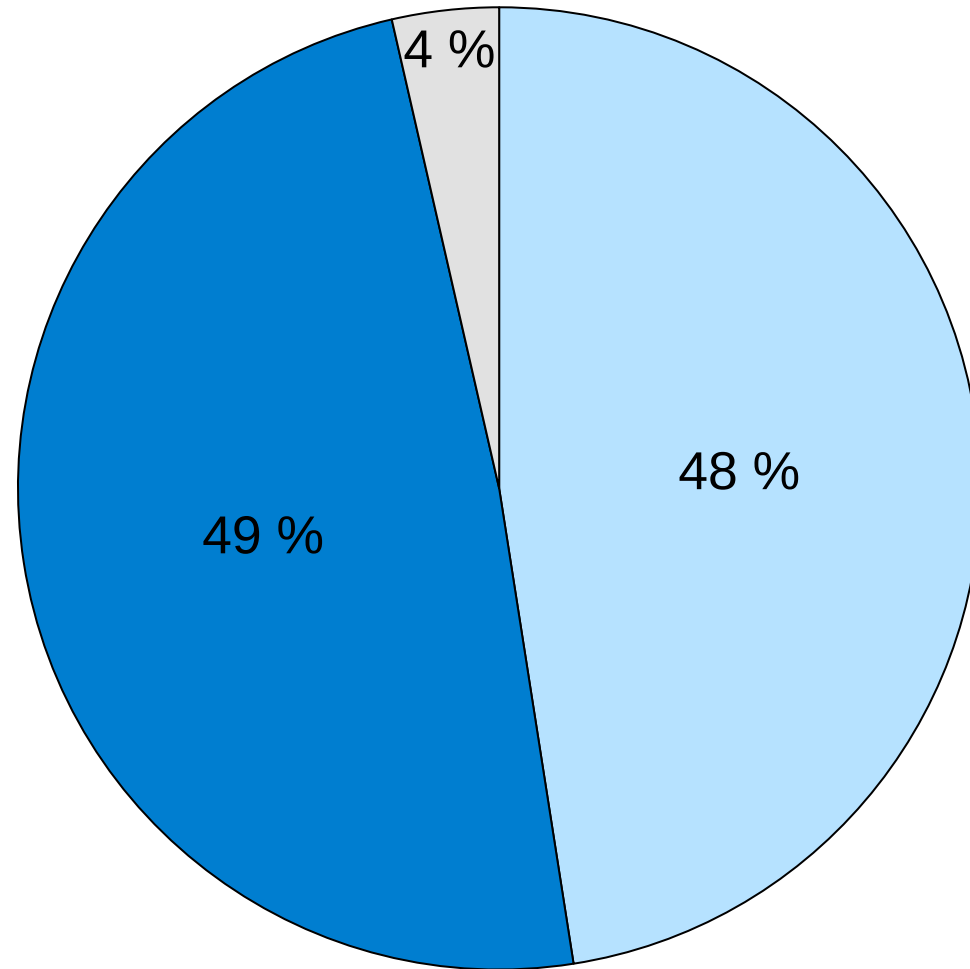
Kaikki vastaajat, n=5218

Lapsen syntymävuosi ja lomakkeen kieli

Helsinki	Kaikki vastaajat	Lomakkeen kieli				
		Suomi	Englanti	Ruotsi	Venäjä	Muut kielet
Vastaajamäärä, n=	5218	4151	487	337	104	139
2018 tai aiemmin, n=841	16 %	15 %	18 %	16 %	24 %	27 %
2019, n=977	19 %	18 %	20 %	15 %	29 %	26 %
2020, n=908	17 %	17 %	18 %	20 %	16 %	14 %
2021, n=1096	21 %	21 %	18 %	23 %	20 %	18 %
2022, n=927	18 %	18 %	16 %	18 %	8 %	12 %
2023 tai 2024, n=469	9 %	9 %	10 %	7 %	3 %	3 %

Kaikki vastaajat, n=5218

Lapsen sukupuoli

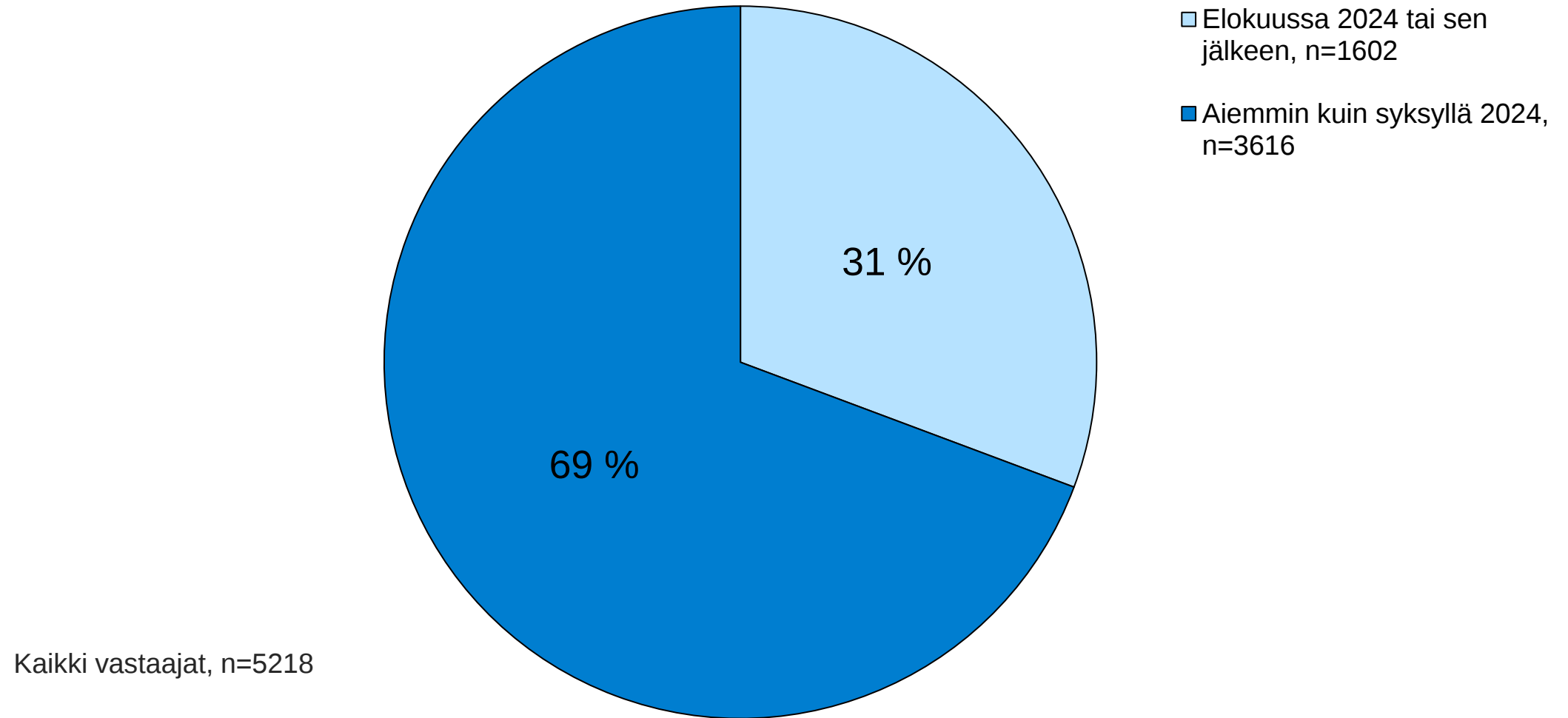
□ Tyttö, n=2480

■ Poika, n=2551

□ Muu/ei halua kertoa, n=187

Kaikki vastaajat, n=5218

Lapsen aloitusaika nykyisessä varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa

Lapselle esitetyt kysymykset

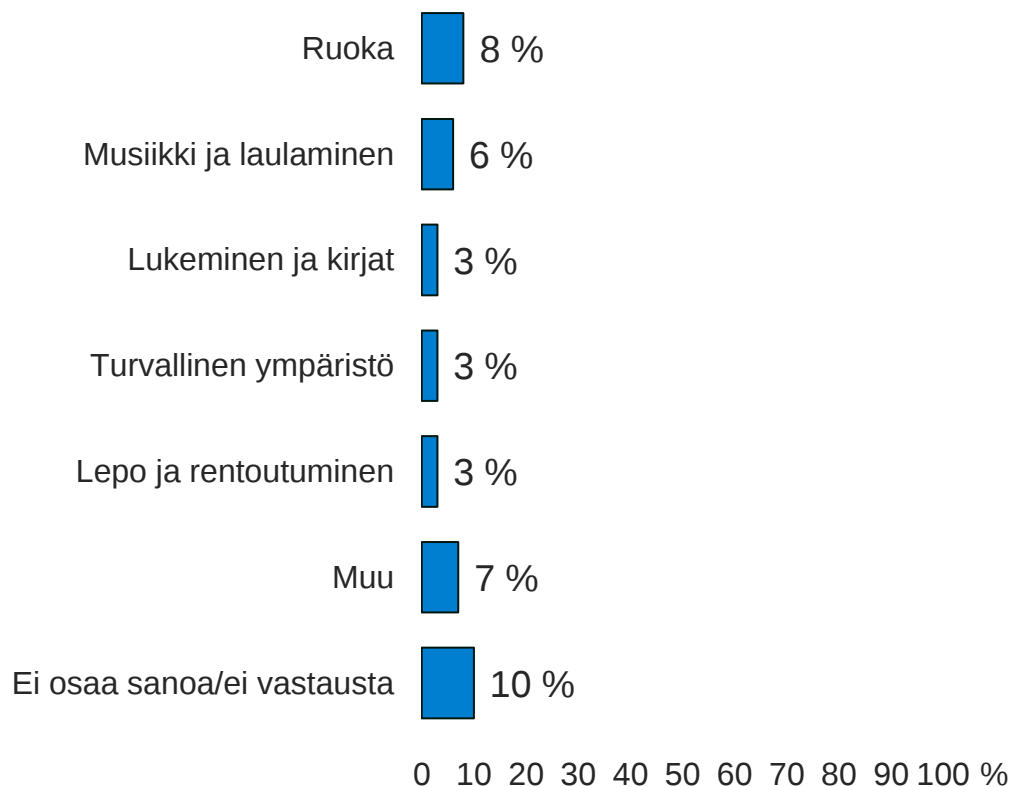
Vastaaminen ei ollut pakollista

Mitkä asiat tekevät sinut iloiseksi päiväkodissa?
Mitkä asiat harmittavat sinua päiväkodissa?

Kysymykset esitettiin avoimena.
Vastaukset teemoiteltiin ja analysoitiin tekoälyavusteisesti.

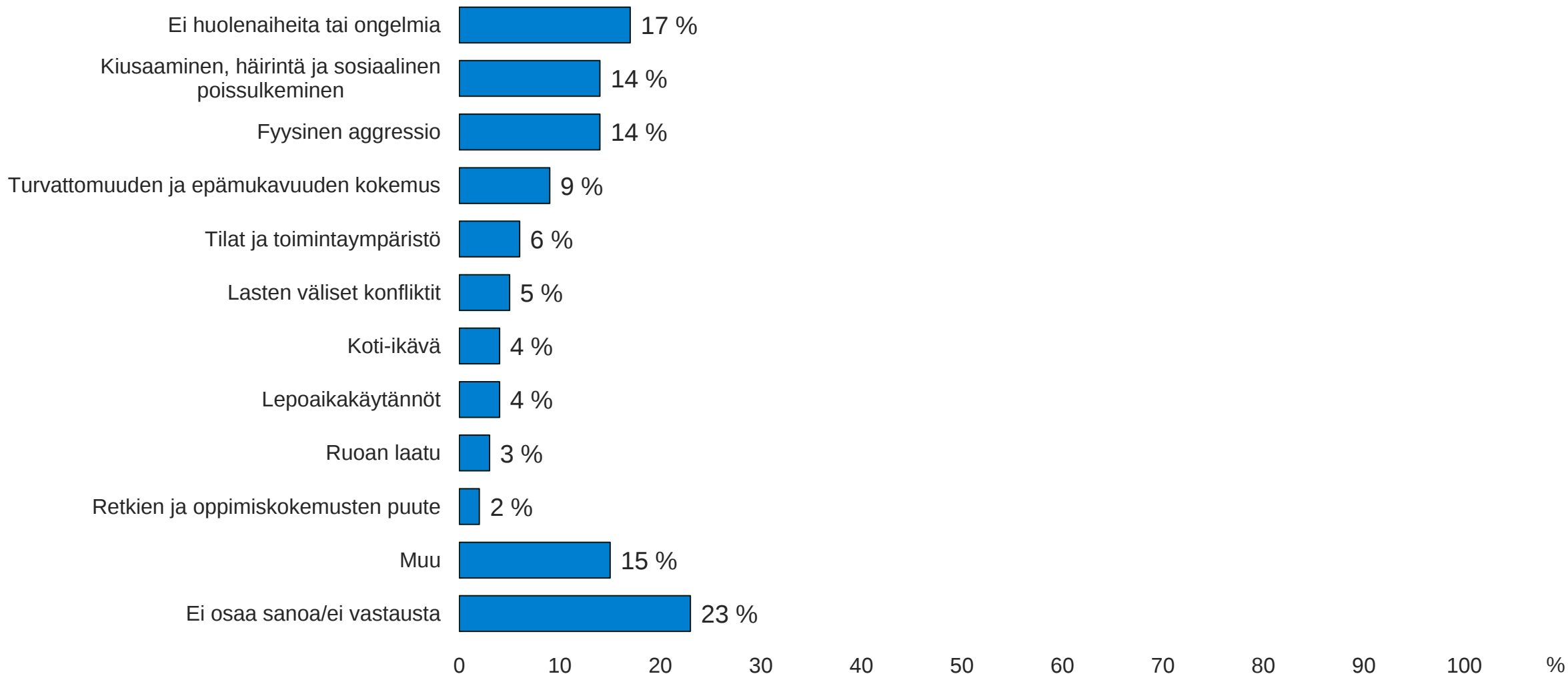
Mitkä asiat tekevät sinut iloiseksi päiväkodissa?

Tekoälyn teemoitteleva ja analysoiva, samaan aiheeseen liittyviä teemoja niputettu

Mitkä asiat harmittavat sinua päiväkodissa?

Tekoälyn teemoittama ja analysoima, samaan aiheeseen liittyviä teemoja niputettu

Lapselle esitetyt kysymykset

■ Kyllä, useimmiten

■ Välillä

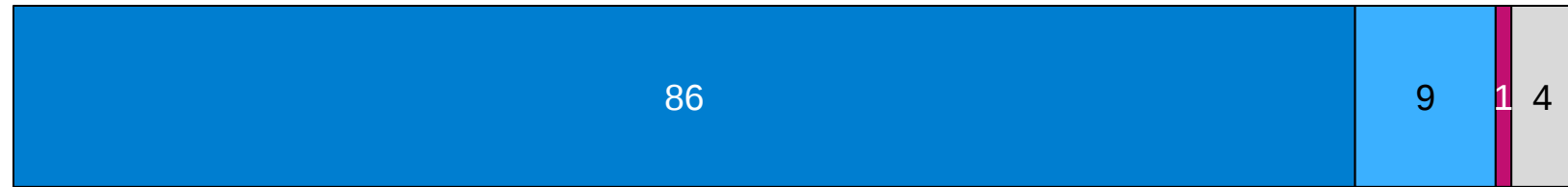
■ Ei ikinä

■ Ei vastausta

Päiväkodissa aikuiset kuuntelevat minua, katsovat minua ja ovat kiinnostuneita siitä, mitä kerron ja teen.

Minulla on kavereita ja ryhmässä on hyvä olla.

Minut otetaan mukaan leikkeihin, enkä jää ulkopuolelle leikeistä.

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 %

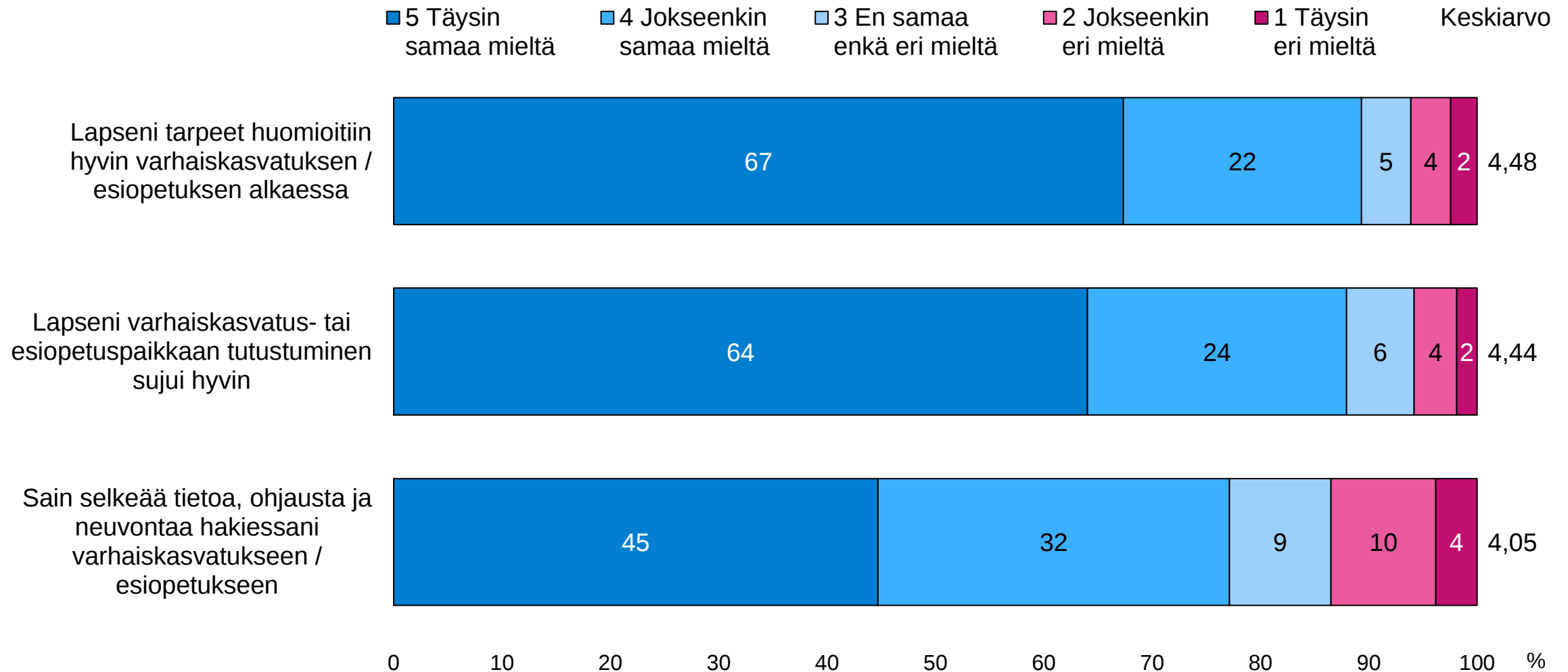
Kaikki vastaajat, n=5218

Varhaiskasvatukseen hakeminen ja aloittaminen

5=täysin samaa mieltä – 1=täysin eri mieltä

Kysymykset esitetty vain heille, jotka aloittaneet nykyisessä paikassaan elokuussa 2024 tai sen jälkeen.

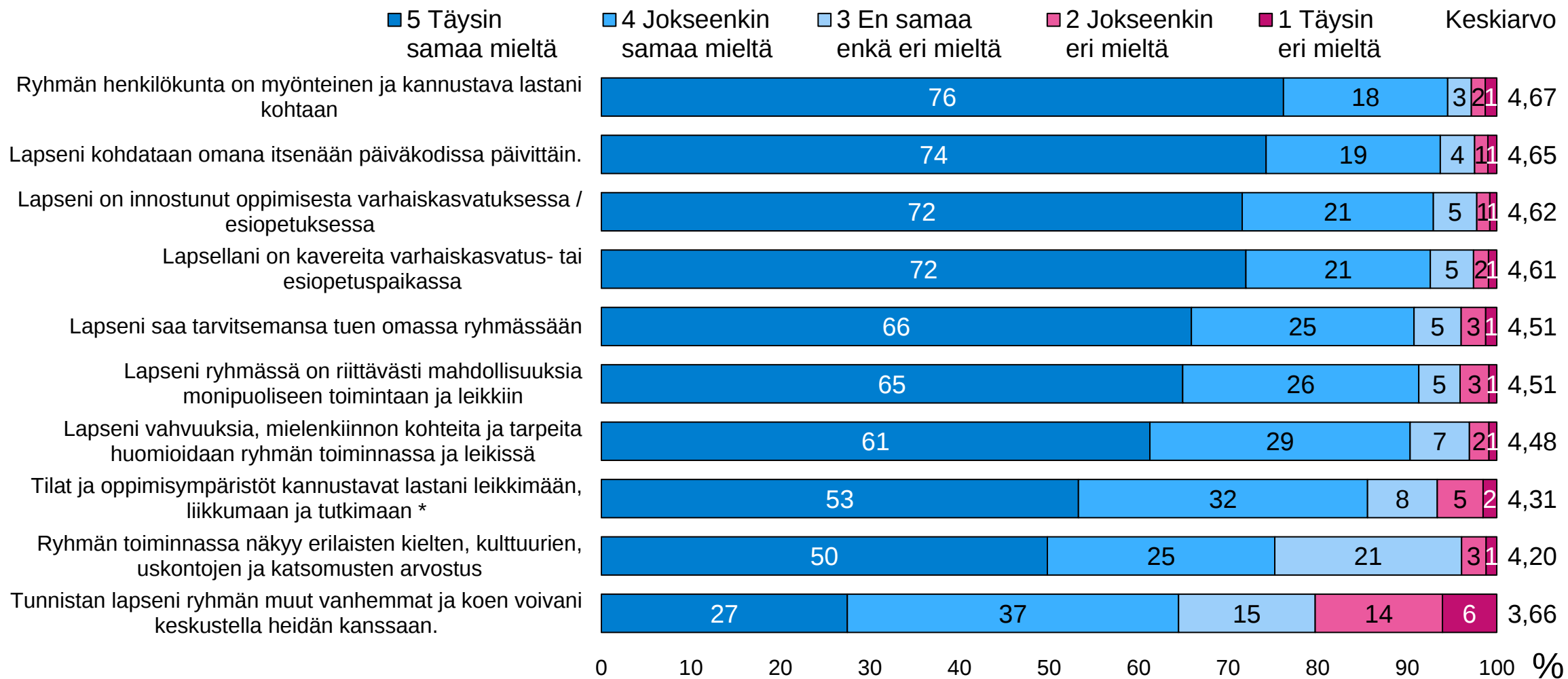
Varhaiskasvatukseen hakeminen ja aloittaminen

Lapsen osallisuus ja toiminnan laatu

5=täysin samaa mieltä – 1=täysin eri mieltä

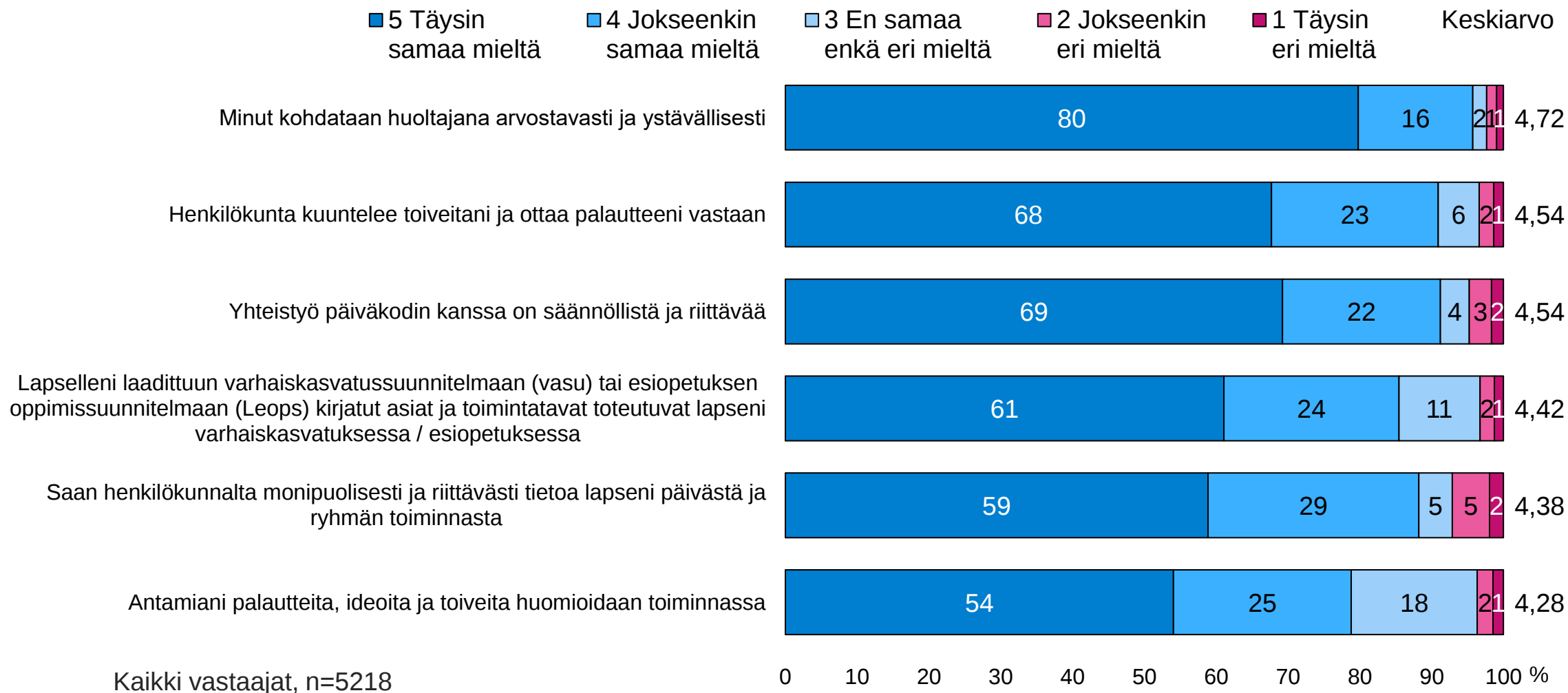
Lapsen osallisuus ja toiminnan laatu

Yhteistyö henkilökunnan kanssa

5=täysin samaa mieltä – 1=täysin eri mieltä

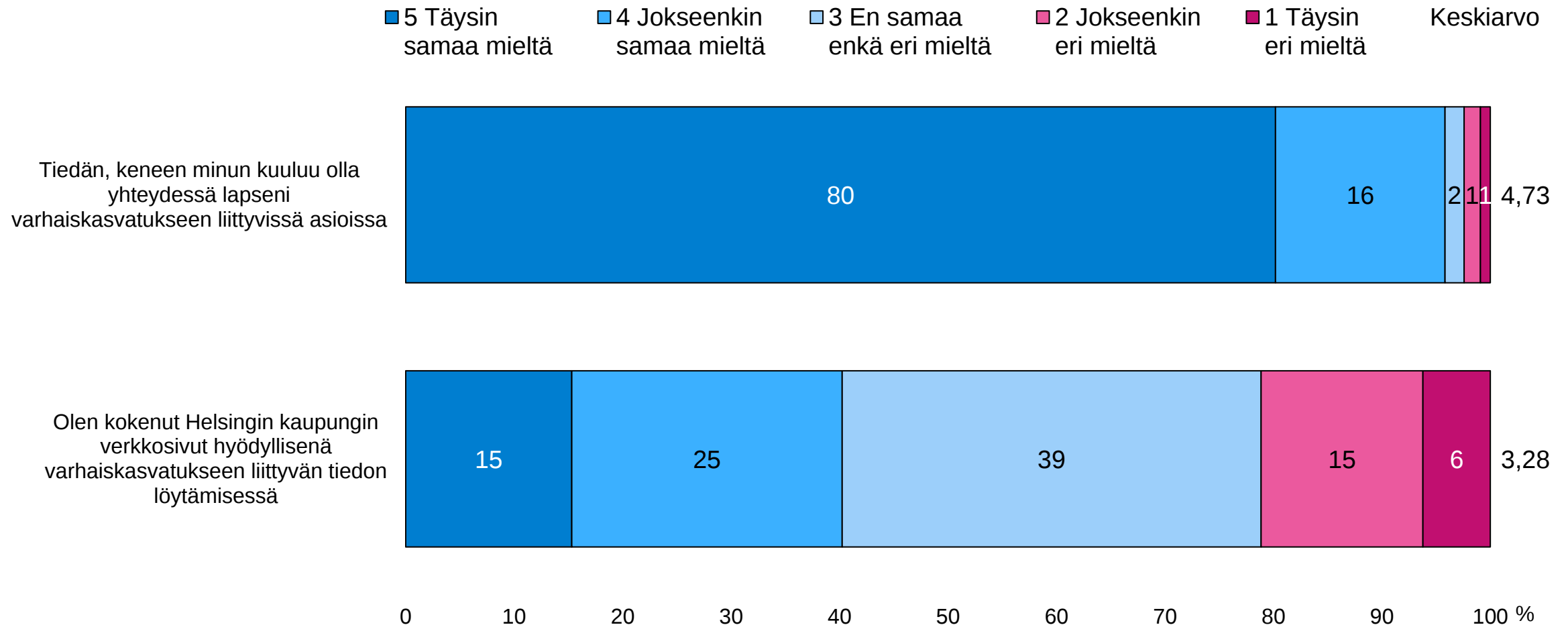
Yhteistyö henkilökunnan kanssa

Viestintä

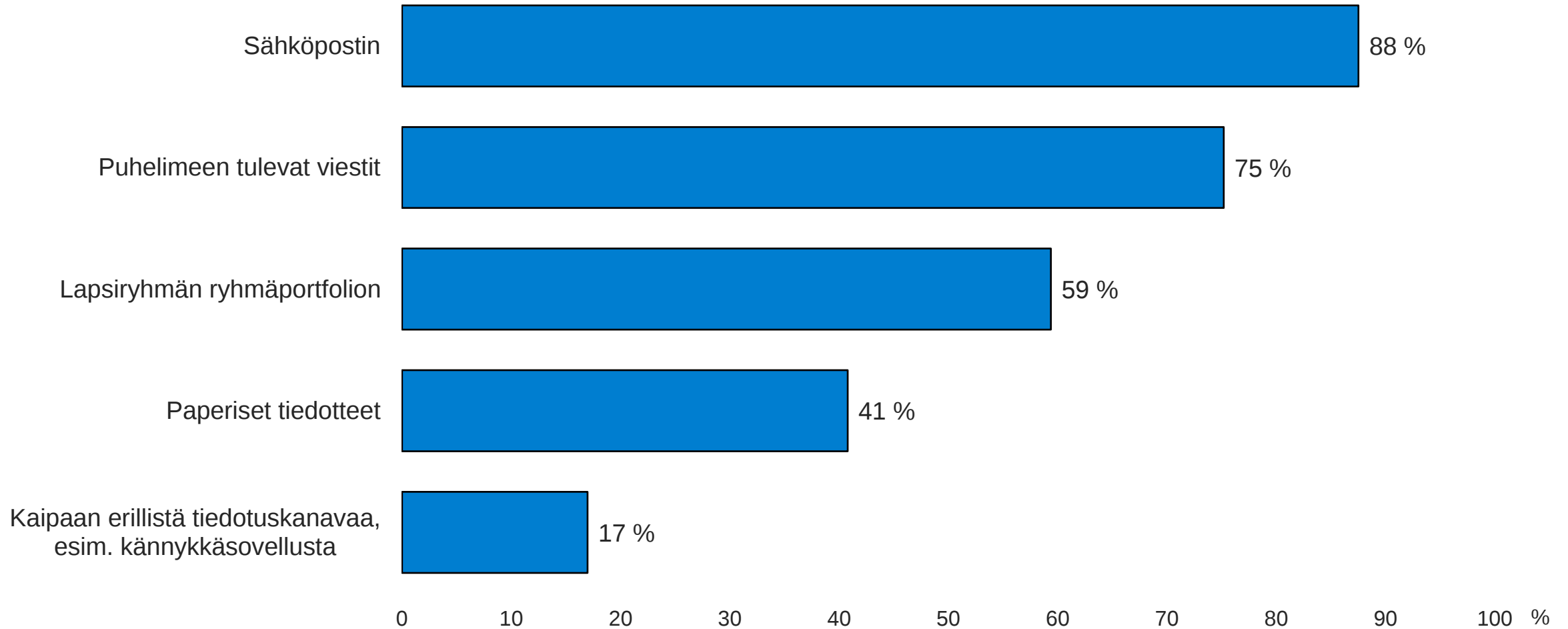
5=täysin samaa mieltä – 1=täysin eri mieltä

Viestintä

Kaikki vastaajat, n=5218

Koen varhaiskasvatuksen ja kodin välisessä viestinnässä toimiviksi viestintävälineiksi...

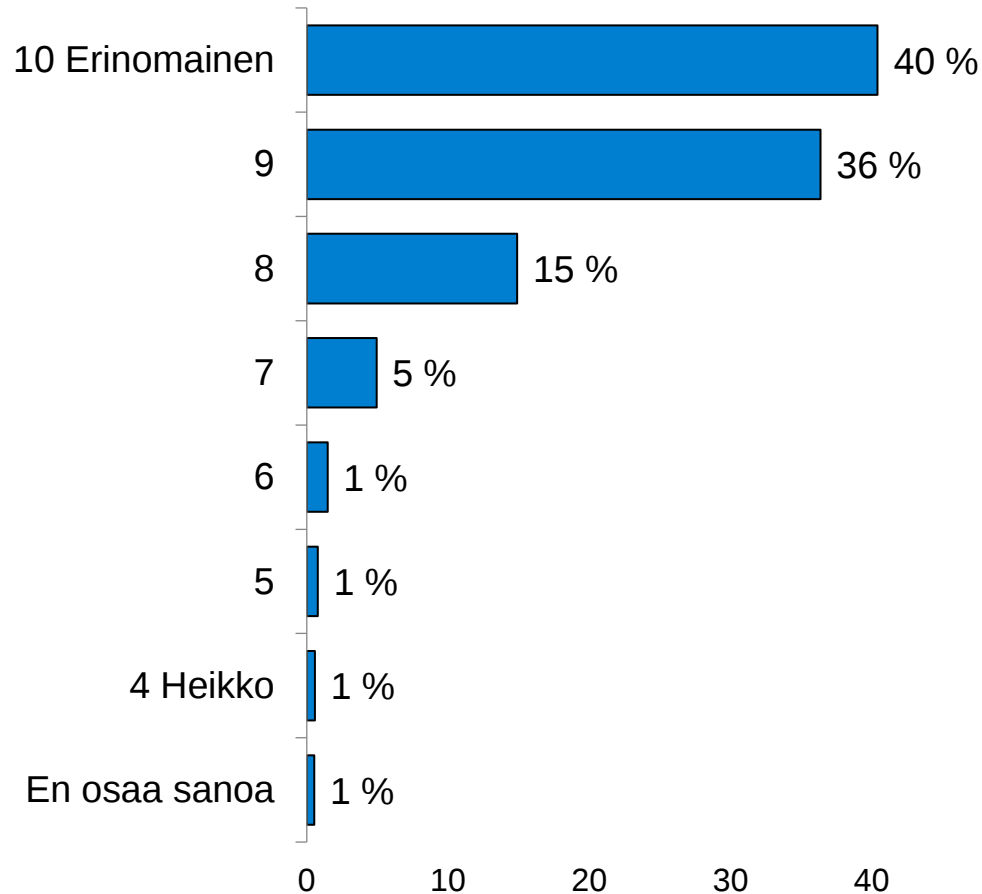

Kaikki vastaajat, n=5218

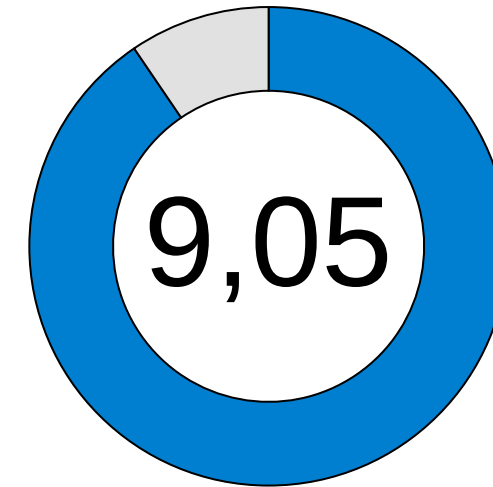
Yleisarvosana

10=erinomainen – 4=heikko

Minkä yleisarvosanan annat lapsesi varhaiskasvatukselle/esiopetukselle

Varhaiskasvatuksen /
esiopetuksen yleisarvosana

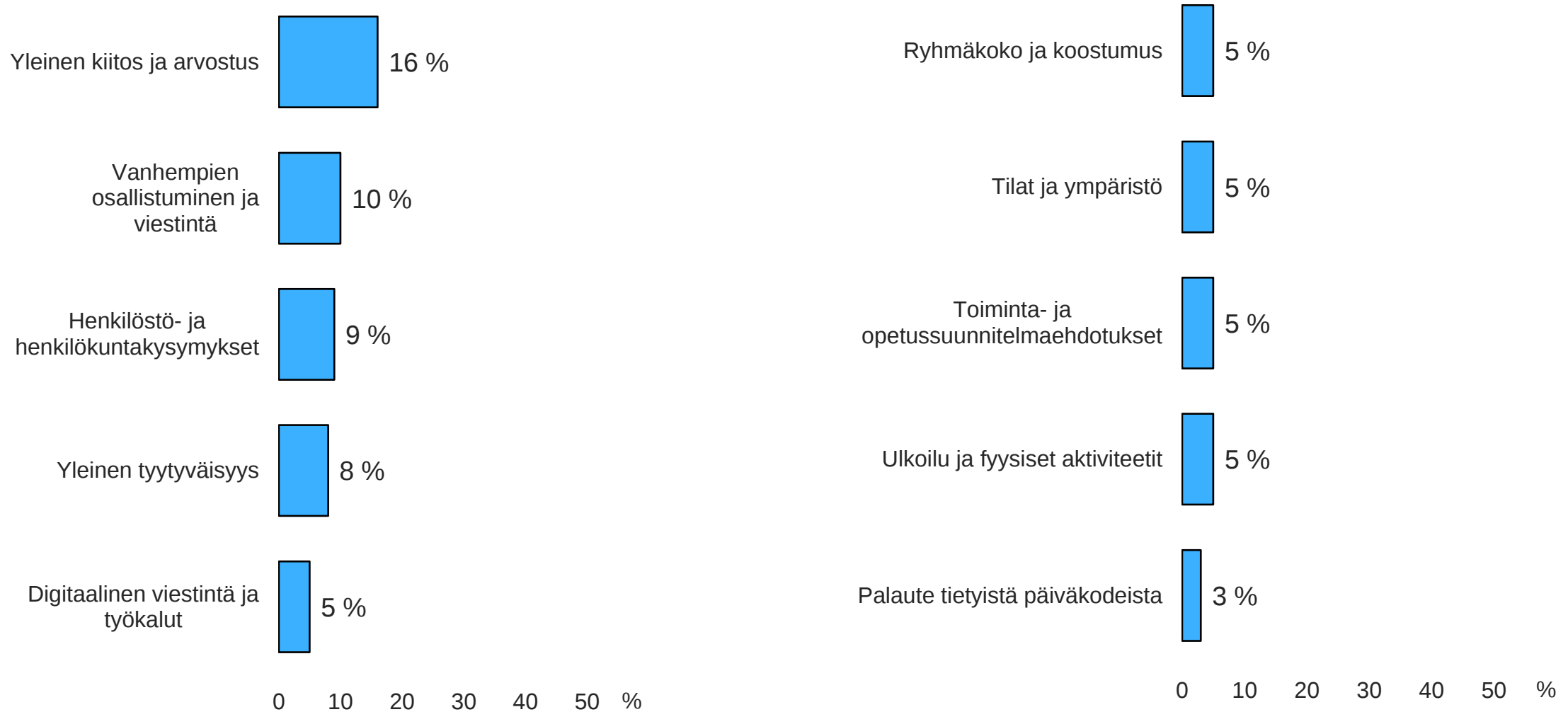
Avoim kysymys

Miten kehittäisit varhaiskasvatusta tai esiopetusta?
Mitä muuta palautetta haluat antaa?

Vastaukset teemoiteltiin ja analysoitiin
tekoälyavusteisesti.

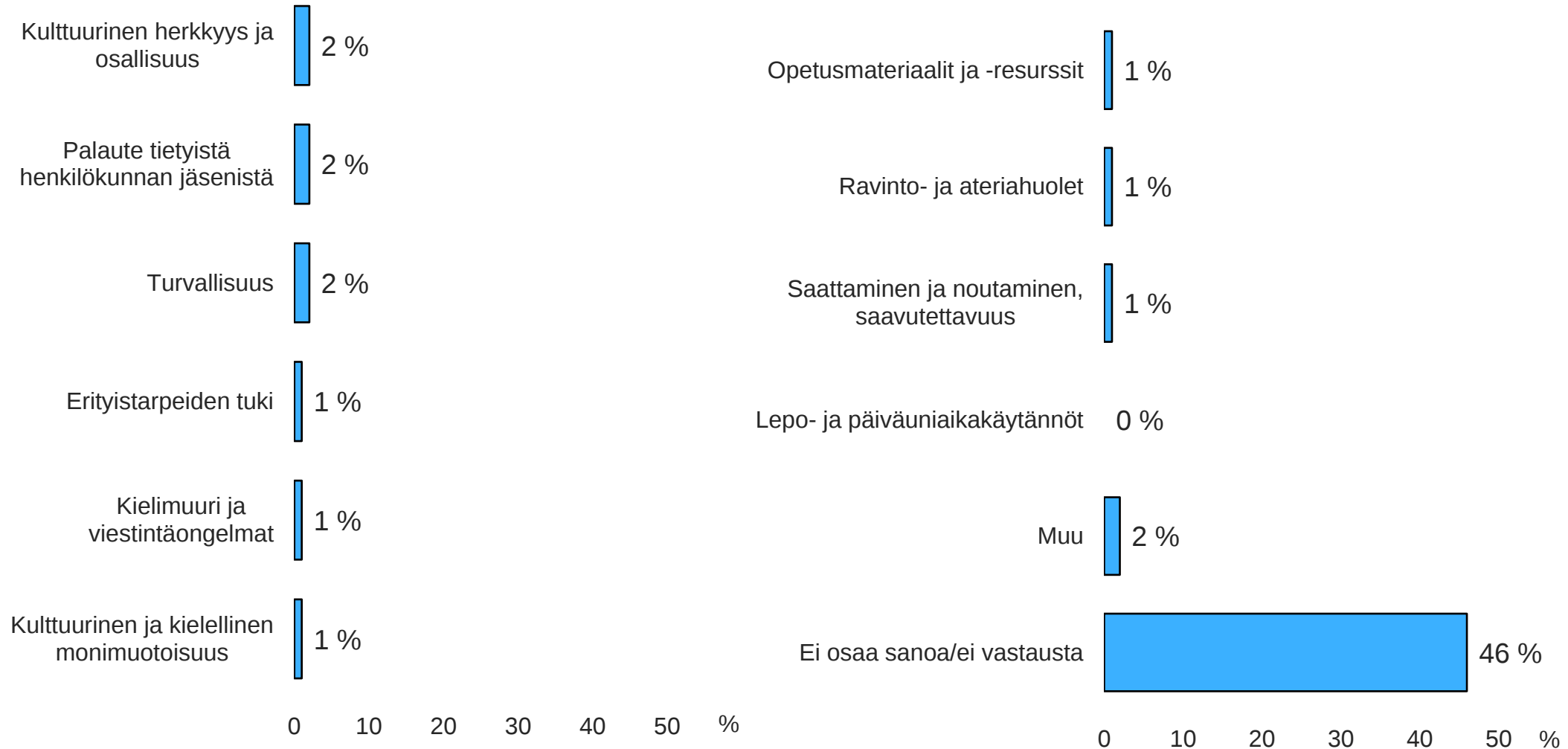
Miten kehittäisit varhaiskasvatusta tai esiopetusta?

Tekoälyn teemoitteleva ja analysoiva

Miten kehittäisit varhaiskasvatusta tai esiopetusta?

Tekoälyn teemoitteleva ja analysoiva

Kaupungin vertailusivut

Lapselle esitetyt kysymykset

HELSINKI KYLLÄ, USEIMMITEN (%) - VASTAUKSET	Koko Helsinki	Suomenkielinen	Ruotsinkielinen
		Kaikki	Kaikki
Vastaajamäärä, n=	5218	4465	483
	%	%	%
Päiväkodissa aikuiset kuuntelevat minua, katsovat minua ja ovat kiinnostuneita siitä, mitä kerron ja teen.	79	78	80
Minulla on kavereita ja ryhmässä on hyvä olla.	86	86	89
Minut otetaan mukaan leikkeihin, enkä jää ulkopuolelle leikeistä.	78	78	78

Kaikki vastaajat, n=5218

Lapselle esitetyt kysymykset

HELSINKI KYLLÄ, USEIMMITEN (%) - VASTAUKSET	Koko Hel- sinki	Suomenkielinen kunnallinen				Ruotsinkielinen kunnallinen			Yksityinen			
		Kaikki	Päivä- koti	Perhe-/ ryhmä- perhe- päivähoito		Kaikki	Päivä- koti	Perhe-/ ryhmä- perhe- päivähoito	Kaikki	Suo- men- kielinen	Ruotsin- kielinen	Ruot- sinkie- linen osto- palvelu
Vastaajamäärä, n=	5218	3941	3817	124		379	368	11*	798	524	61	43
	%	%	%	%		%	%	%	%	%	%	%
Päiväkodissa aikuiset kuuntelevat minua, katsovat minua ja ovat kiinnostuneita siitä, mitä kerron ja teen.	79	77	77	86		78	78	91	85	85	84	91
Minulla on kavereita ja ryhmässä on hyvä olla.	86	85	85	86		89	89	91	89	89	89	95
Minut otetaan mukaan leikkeihin, enkä jää ulkopuolelle leikeistä.	78	77	77	83		76	75	100	82	81	85	88

Kaikki vastaajat, n=5218

*pieni
vastaajamäärä

Varhaiskasvatukseen hakeminen ja aloittaminen

HELSINKI	Koko Helsinki	Suomenkielinen	Ruotsinkielinen
		Kaikki	Kaikki
Vastaajamäärä, n=	1602	1325	177
Sain selkeää tietoa, ohjausta ja neuvontaa hakiessani varhaiskasvatukseen / esiopetukseen.	4,05	4,05	3,93
Lapseni varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikkaan tutustuminen sujui hyvin.	4,44	4,45	4,41
Lapseni tarpeet huomioitiin hyvin varhaiskasvatuksen / esiopetuksen alkaessa.	4,48	4,47	4,54

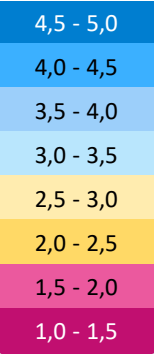
4,5 - 5,0
4,0 - 4,5
3,5 - 4,0
3,0 - 3,5
2,5 - 3,0
2,0 - 2,5
1,5 - 2,0
1,0 - 1,5

Asteikko 1-5

5=Täysin samaa mieltä
 4=Jokseenkin samaa mieltä
 3=En samaa enkä eri mieltä
 2=Jokseenkin eri mieltä
 1=Täysin eri mieltä

Lapsi on aloittanut nykyisessä varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa syksyllä 2024, n=1602

Varhaiskasvatukseen hakeminen ja aloittaminen

Asteikko 1-5
5=Täysin samaa mieltä
4=Jokseenkin samaa mieltä
3=En samaa enkä eri mieltä
2=Jokseenkin eri mieltä
1=Täysin eri mieltä

HELSINKI	Koko Helsinki	Suomenkielinen kunnallinen				Ruotsinkielinen kunnallinen				Yksityinen			
		Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivä-hoito		Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivä-hoito		Kaikki	Suo-men-kie-linen	Ruot-sin-kie-linen	Ruotsin-kielinen osto-palvelu
Vastaajamäärä, n=	1602	1198	1147	51		147	141	6*		223	127	20*	10*
Sain selkeää tietoa, ohjausta ja neuvontaa hakiessani varhaiskasvatukseen / esiopetukseen.	4,05	4,03	4,05	3,65		3,87	3,87	4,00		4,25	4,21	4,45	3,80
Lapseni varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikkaan tutustuminen sujui hyvin.	4,44	4,43	4,43	4,45		4,33	4,33	4,17		4,59	4,60	4,95	4,50
Lapseni tarpeet huomioitiin hyvin varhaiskasvatuksen / esiopetuksen alkaessa.	4,48	4,46	4,45	4,57		4,50	4,52	4,00		4,61	4,64	4,75	4,70

Lapsi on aloittanut nykyisessä varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa syksyllä 2024, n=1602

*pieni
vastaajamäärä

Lapsen osallisuus ja toiminnan laatu

HELSINKI	Koko Helsinki	Suomenkielinen	Ruotsinkielinen
		Kaikki	Kaikki
Vastaajamäärä, n=	5218	4465	483
Ryhmän henkilökunta on myönteinen ja kannustava lastani kohtaan.	4,67	4,66	4,71
Ryhmän toiminnassa näkyy erilaisten kielten, kulttuurien, uskontojen ja katsomusten arvostus.	4,20	4,18	4,11
Lapsellani on kavereita varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa.	4,61	4,61	4,63
Lapseni vahvuuksia, mielenkiinnon kohteita ja tarpeita huomioidaan ryhmän toiminnassa ja leikissä.	4,48	4,47	4,49
Lapseni kohdataan omana itsenään päiväkodissa päivittäin.	4,65	4,64	4,68
Lapseni saa tarvitsemansa tuen omassa ryhmässään.	4,51	4,51	4,52
Lapseni ryhmässä on riittävästi mahdollisuuksia monipuoliseen toimintaan ja leikkiin.	4,51	4,50	4,54
Lapseni on innostunut oppimisesta varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa.	4,62	4,62	4,56
Tilat ja oppimisympäristöt* kannustavat lastani leikkimään, liikkumaan ja tutkimaan.	4,31	4,31	4,17
Tunnistan lapseni ryhmän muut vanhemmat ja koen voivani keskustella heidän kanssaan.	3,66	3,62	3,82

Kaikki vastaajat, n=5218

Lapsen osallisuus ja toiminnan laatu

HELSENKI	Koko Helsinki	Suomenkielinen kunnallinen			Ruotsinkielinen kunnallinen			Yksityinen			
		Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito	Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito	Kaikki	Suomen-kielinen	Ruotsin-kielinen	Ruotsin-kielinen osto-palvelu
Vastaajamäärä, n=	5218	3941	3817	124	379	368	11*	798	524	61	43
Ryhmän henkilökunta on myönteinen ja kannustava lastani kohtaan.	4,67	4,64	4,64	4,74	4,68	4,67	4,73	4,77	4,77	4,79	4,95
Ryhmän toiminnassa näkyy erilaisten kielten, kulttuurien, uskontojen ja katsomusten arvostus.	4,20	4,14	4,14	4,34	4,06	4,07	3,91	4,54	4,50	4,15	4,44
Lapsellani on kavereita varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikassa.	4,61	4,59	4,59	4,67	4,59	4,59	4,45	4,73	4,73	4,79	4,79
Lapseni vahvuuksia, mielenkiinnon kohteita ja tarpeita huomioidaan ryhmän toiminnassa ja leikissä.	4,48	4,45	4,44	4,53	4,43	4,42	4,73	4,64	4,66	4,67	4,77
Lapseni kohdataan omana itsenään päiväkodissa päivittäin.	4,65	4,62	4,61	4,79	4,64	4,63	5,00	4,78	4,80	4,82	4,88
Lapseni saa tarvitsemansa tuen omassa ryhmässään.	4,51	4,48	4,48	4,71	4,45	4,44	4,91	4,69	4,69	4,70	4,86
Lapseni ryhmässä on riittävästi mahdollisuuksia monipuoliseen toimintaan ja leikkiin.	4,51	4,47	4,47	4,58	4,48	4,48	4,45	4,72	4,74	4,67	4,93
Lapseni on innostunut oppimisesta varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa.	4,62	4,60	4,60	4,65	4,55	4,54	4,82	4,69	4,73	4,49	4,77
Tilat ja oppimisympäristöt* kannustavat lastani leikkimään, liikkumaan ja tutkimaan.	4,31	4,28	4,27	4,56	4,03	4,02	4,45	4,56	4,55	4,59	4,79
Tunnistan lapseni ryhmän muut vanhemmat ja koen voivani keskustella heidän kanssaan.	3,66	3,54	3,52	4,04	3,69	3,68	3,73	4,20	4,22	4,28	4,30

4,5 - 5,0

4,0 - 4,5

3,5 - 4,0

3,0 - 3,5

2,5 - 3,0

2,0 - 2,5

1,5 - 2,0

1,0 - 1,5

Asteikko 1-5

5=Täysin samaa mieltä

4=Jokseenkin samaa mieltä

3=En samaa enkä eri mieltä

2=Jokseenkin eri mieltä

1=Täysin eri mieltä

Helsinki

Kaikki vastaajat, n=5218

*Oppimisympäristöjä ovat esim. ryhmätilat, kulttuuri- ja liikuntapaikat, luontokohteet, digitaaliset oppimisympäristöt.

*pieni vastaajamäärä

Yhteistyö henkilökunnan kanssa

HELSINKI	Koko Helsinki	Suomenkielinen	Ruotsinkielinen
		Kaikki	Kaikki
Vastaajamäärä, n=	5218	4465	483
Minut kohdataan huoltajana arvostavasti ja ystävällisesti.	4,72	4,71	4,76
Saan henkilökunnalta monipuolisesti ja riittävästi tietoa lapseni päivästä ja ryhmän toiminnasta.	4,38	4,39	4,28
Lapselleni laadittuun varhaiskasvatussuunnitelmaan (vasu) tai esiopetuksen oppimissuunnitelmaan (Leops) kirjatut asiat ja toimintatavat toteutuvat lapseni varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa.	4,42	4,42	4,40
Henkilökunta kuuntelee toiveitani ja ottaa palautteeni vastaan	4,54	4,53	4,54
Antamiani palautteita, ideoita ja toiveita huomioidaan toiminnassa.	4,28	4,27	4,22
Yhteistyö päiväkodin kanssa on säännöllistä ja riittävää.	4,54	4,54	4,53

Kaikki vastaajat, n=5218

Yhteistyö henkilökunnan kanssa

HELSINKI	Koko Helsinki	Suomenkielinen kunnallinen			Ruotsinkielinen kunnallinen			Yksityinen			
		Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito	Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito	Kaikki	Suomen-kielinen	Ruotsin-kielinen	Ruotsin-kielinen osto-palvelu
Vastaajamäärä, n=	5218	3941	3817	124	379	368	11*	798	524	61	43
Minut kohdataan huoltajana arvostavasti ja ystävällisesti.	4,72	4,70	4,70	4,80	4,72	4,71	4,91	4,82	4,81	4,89	4,95
Saan henkilökunnalta monipuolisesti ja riittävästi tietoa lapseni päivästä ja ryhmän toiminnasta.	4,38	4,37	4,36	4,57	4,22	4,21	4,36	4,49	4,54	4,41	4,70
Lapselleni laadittuun varhaiskasvatussuunnitelmaan (vasu) tai esiopetuksen oppimissuunnitelmaan (Leops) kirjatut asiat ja toimintatavat toteutuvat lapseni varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa.	4,42	4,40	4,39	4,50	4,34	4,33	4,55	4,56	4,58	4,48	4,81
Henkilökunta kuuntelee toiveitani ja ottaa palautteeni vastaan	4,54	4,51	4,50	4,71	4,49	4,49	4,73	4,69	4,71	4,67	4,81
Antamiani palautteita, ideoita ja toiveita huomioidaan toiminnassa.	4,28	4,24	4,23	4,44	4,11	4,10	4,45	4,53	4,54	4,56	4,70
Yhteistyö päiväkodin kanssa on säännöllistä ja riittävää.	4,54	4,52	4,51	4,69	4,47	4,46	4,82	4,69	4,70	4,73	4,79

4,5 - 5,0

4,0 - 4,5

3,5 - 4,0

3,0 - 3,5

2,5 - 3,0

2,0 - 2,5

1,5 - 2,0

1,0 - 1,5

Asteikko 1-5

5=Täysin samaa mieltä

4=Jokseenkin samaa mieltä

3=En samaa enkä eri mieltä

2=Jokseenkin eri mieltä

1=Täysin eri mieltä

Viestintä

4,5 - 5,0
4,0 - 4,5
3,5 - 4,0
3,0 - 3,5
2,5 - 3,0
2,0 - 2,5
1,5 - 2,0
1,0 - 1,5

HELSINKI	Koko Helsinki	Suomenkielinen	Ruotsinkielinen
		Kaikki	Kaikki
Vastaajamäärä, n=	5218	4465	483
Tiedän, keneen minun kuuluu olla yhteydessä lapseni varhaiskasvatukseen liittyvissä asioissa	4,73	4,72	4,75
Olen kokenut Helsingin kaupungin verkkosivut hyödyllisenä varhaiskasvatukseen liittyvän tiedon löytämisessä	3,28	3,30	3,07

Asteikko 1-5

5=Täysin samaa mieltä

4=Jokseenkin samaa mieltä

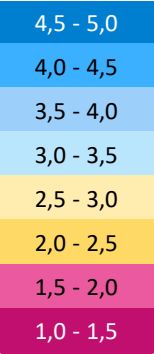
3=En samaa enkä eri mieltä

2=Jokseenkin eri mieltä

1=Täysin eri mieltä

Kaikki vastaajat, n=5218

Viestintä

Asteikko 1-5
5=Täysin samaa mieltä
4=Jokseenkin samaa mieltä
3=En samaa enkä eri mieltä
2=Jokseenkin eri mieltä
1=Täysin eri mieltä

HELSINKI	Koko Hel-sinki	Suomenkielinen kunnallinen				Ruotsinkielinen kunnallinen				Yksityinen			
		Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito		Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito		Kaikki	Suomen-kielinen	Ruotsin-kielinen	Ruotsin-kielinen osto-palvelu
Vastaajamäärä, n=	5218	3941	3817	124		379	368	11*		798	524	61	43
Tiedän, keneen minun kuuluu olla yhteydessä lapseni varhaiskasvatukseen liittyvissä asioissa	4,73	4,71	4,71	4,80		4,74	4,74	4,82		4,81	4,83	4,78	4,81
Olen kokenut Helsingin kaupungin verkkosivut hyödyllisenä varhaiskasvatukseen liittyvän tiedon löytämisessä	3,28	3,32	3,31	3,70		3,06	3,05	3,36		3,19	3,14	3,15	3,02

Kaikki vastaajat, n=5218

*pieni
vastaajamäärä

Koen varhaiskasvatuksen ja kodin välisessä viestinnässä toimiviksi viestintävälineiksi...

HELSINKI	Koko Helsinki	Suomenkielinen	Ruotsinkielinen
		Kaikki	Kaikki
Vastaajamäärä, n=	5218	4465	483
	%	%	%
Sähköpostin	88	88	84
Puhelimeen tulevat viestit	75	74	85
Lapsiryhmä portfolion	59	44	23
Paperiset tiedotteet	41	61	59
Kaipaen erillistä tiedotuskanavaa, esim. kännykkäsovellusta	17	16	26

Kaikki vastaajat, n=5218

Koen varhaiskasvatuksen ja kodin välisessä viestinnässä toimiviksi viestintävälineiksi...

HELSINKI	Koko Hel-sinki	Suomenkielinen kunnallinen			Ruotsinkielinen kunnallinen			Yksityinen			
		Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito	Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito	Kaikki	Suomen-kielinen	Ruotsin-kielinen	Ruotsin kielinen osto-palvelu
Vastaajamäärä, n=	5218	3941	3817	124	379	368	11*	798	524	61	43
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Sähköpostin	88	89	90	74	84	84	82	82	83	87	77
Puhelimeen tulevat viestit	75	73	73	84	82	81	100	82	83	95	98
Lapsiryhmä portfolion	59	47	47	43	24	24	27	22	22	25	16
Paperiset tiedotteet	41	66	68	28	64	64	73	23	21	38	37
Kaipaen erillistä tiedotuskanavaa, esim. kännykkäsovellusta	17	16	16	12	28	28	27	15	12	22	14

*pieni
vastaajamäärä

Kaikki vastaajat, n=5218

Yleisarvosana varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle

HELSINKI	Koko Hel-sinki	Suomenkielinen	Ruotsinkielinen
		Kaikki	Kaikki
Vastaajamäärä, n=	5218	4465	483
Yleisarvosana (4-10) keskiarvo	9,05	9,04	9,06

HELSINKI	Koko Hel-sinki	Suomenkielinen kunnallinen			Ruotsinkielinen kunnallinen			Yksityinen			
		Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito	Kaikki	Päivä-koti	Perhe-/ryhmä-perhe-päivähoito	Kaikki	Suomen-kielinen	Ruotsin-kielinen	Ruotsin kielinen osto-palvelu
Vastaajamäärä, n=	5218	3941	3817	124	379	368	11*	798	524	61	43
Yleisarvosana (4-10) keskiarvo	9,05	8,98	8,97	9,28	8,91	8,89	9,45	9,46	9,49	9,59	9,67

Kaikki vastaajat, n=5218

*pieni
vastaajamäärä